 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

Intern miljörevision, Karlstads universitet

Utförd av: Peter Fränngård (extern konsult från Envima)

Genomförandedatum: 2022-11-30

Karlstads universitet: Lokal 1b450 samt vissa intervjuer via Zoom

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Syfte och omfattning	2
3. Intervjuade	3
4. Fakultets- och representantsammanställning	3
5. Uppföljning av tidigare års internrevisionsrapport	5
6. Sammanställning av genomförd intern miljörevision	6
a) Miljöledningssystem (revisionskriterie 1)	6
b) Miljöutredning (revisionskriterie 2)	8
c) Miljöpolicy (revisionskriterie 3)	8
d) Miljömål och handlingsplan (revisionskriterie 4)	9
e) Miljöanpassade upphandlingar (revisionskriterie 5)	9
f) Utbildning för öka personalens miljökompetens och medvetenhet (revisionskriterie 6)	10
g) Energieffektiv informationsteknik samt upprätta mötes- och resepolicy (revisionskriterie 7)	11
h) Årlig uppföljning genom interna miljörevisioner (revisionskriterie 8)	12
i) Årlig rapportering till Naturvårdsverket (revisionskriterie 9)	12
7. Definitioner av iakttagelser	12
a) Positiva iakttagelser	13
b) Förbättringsförslag	13
c) Observationer	13
d) Avvikelser	13
8. Granskat material	13

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	2(13)

1. Sammanfattning

Envima AB har 2021 upprättat en ny och reviderad treårig revisionsplan¹ för interna miljörevisioner för Karlstads Universitets (KAU) miljöledningssystem, vilken omfattar samtliga krav² i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Den första revisionen av tre, genomfördes den 22 november 2021 och inkluderade universitetsledningen samt fakultetsledning, fakultetsadministration och institutionsrepresentanter för Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap (HS). Årets interna miljörevision är den andra enligt satt revisionsplan och omfattar universitetsledningen samt fakultetsledning, fakultetsadministration och institutionsrepresentanter för Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT).

Revisorn har fått ta del av den dokumentation och kunnat genomföra de intervjuer som anses vara behövliga för att klarlägga Karlstads universitets efterlevnad av förväntningarna i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Det har varit en trevlig och öppen dialog kring Karlstads universitets miljöarbete från både ledning och från fakultetsrepresentanter. Uppfattningen är att det finns en stor nyfikenhet, intresse samt engagemang om universitetets hållbarhetsarbete vilket även inkluderar miljö. Årets interna miljörevision har, förutom att granska efterlevnaden av förväntningarna i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, fokuserat på hur miljö- och hållbarhetsarbetet är integrerat och förstått inom HNT. Det har genererat en hel del information och noteringar som inte direkt går att koppla till en eller flera revisionskriterier. Därför har ett till kapitel lagts till (kapitel 4 Fakultets- och representantsammanställning) i årets rapport.

Under revisionen identifierades 8 positiva iakttagelser, 9 förbättringsförslag och observationer 4. Inga avvikelser gentemot Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter kunde konstateras.

2. Syfte och omfattning

Förutom att klarlägga huruvida universitetet har det systematiska arbetssätt inom miljöområdet som krävs av "Miljöledningsförordningen", ska revisionen bidra till att universitetet får en god förståelse för inom vilka områden universitetet behöver förbättra sitt miljöledningsarbete. Revisionen bidrar också till att öka kunskapen om miljöledning och förankra universitetets miljöarbete hos medverkande i revisionen.

Sammantaget strävar revisorerna efter att:

- Utbilda och informera chefer och medarbetare.
- Vid behov undersöka hur arbetsmoment utförs, hur en speciell frågeställning hanteras, om befintligt arbetssätt är anpassat för att uppnå miljömålen.
- Identifiera behov av att förändra arbetssätt genom att hitta förbättringar

¹ Intern miljörevisionsplan 2021-2023, redovisas i Bilaga 1

² Presenteras förenklat i en sammanfattande dokumentation "Revisionskriterier" i Bilaga 2

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	3(13)

Varje årligt revisionstillfälle omfattar samtliga krav i Förordning om miljöledning i statliga myndigheter. Universitetsledningen revideras varje år angående övergripande ansvar och handlingsplaner. Intern miljörevision av de två fakulteterna (HS och HNT) samt Centrala stödfunktioner inklusive lärarutbildningens kansli (CS/LUN), sker genom en uppdelning så att respektive verksamhetsdel ingår vid ett av de tre tillfällena.

Revisionerna genomförs genom dokumentgranskning, intervjuer samt vid behov stickprovskontroller i delar verksamheten.

3. Intervjuade

Namn	Befattning
Erivan Waysi	Projektassistent hållbar utveckling
Dan Guttke	Biträdande universitetsdirektör
Margareta Friman	Vikarierande rektor
Anne-Christine Larsson Ljung	Universitetsdirektör
Stefan Lindskog	Dekan Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT)
Caroline Tengberg	Administrativ chef, HNT
Pia Eriksson	Utvecklingsingenjör, HNT
Helena Håkansson	Prodekan, HNT
Stefan Kaasalainen	Utbildningssamordnare, HNT
John Piccolo	Programledare för Biologiprogrammet
Anna-Sofia Preece	Programledare för Kandidat folkhälsovetenskap
Ann-Catrine André Kramer	Programledare för tandhygienistprogrammet (Zoom)
Gunilla Carlsson Kvarnlöf	Institutionen för ingenjörsvetenskaper och kemi
Malin Olin	Institutionen för ingenjörsvetenskaper och kemi
Larry Greenberg	Institutionen för Miljö och livsvetenskaper
Ann Erlandsson	Institutionen för Miljö och livsvetenskaper

Vid internrevisionen var tjänsten som miljösamordnare för Karlstads universitet fortfarande vakant och planen är att inte utse någon i dagsläget utan i stället fokusera på hur olika delar av organisationen kan samverka gällande miljöledningsarbetet och att det blir Rektors kansli som har ett tydligare uppdrag att samordna arbetet.

3.1 Observation Behov att revidera och uppdatera den treåriga interna miljörevisionsplanen med att ta bort Miljösamordnare som funktion att delta.

4. Fakultets- och representantsammanställning

Stor del av miljörevisionen fokuserade på hur man inom fakulteten arbetar med och är medvetna om sin roll för hållbar utveckling och hur det kan integreras i program, kurser, forskning och hos Karlstads universitets anställda.

4.1 Förbättringsförslag som togs upp i samband med intervjuerna, är möjlighet för anställda att ha tillgång till och nyttja ”egna” låsta klädsåp. Universitetet uppmanar personal och studenter att nyttja cykel för att ta sig till universitetet, men just nu är det inte tillåtet att använda ett klädsåp som ” eget”, utan enbart över dagen. Medför att man måste ta med sig ombytestkläder, handduk och hygienartiklar på cykel, vilket kan påverka viljan att cykla. Skulle underlätta om det fanns möjlighet till ” eget” klädsåp för anställda som cyklar till arbetsplatsen.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

Det sker mycket forskning inom området som har koppling till hållbar utveckling och det ”spiller över” på personalen inom HNT, som får mer kunskap och förståelse.

4.2 Positiv iakttagelse är att man inom HNT har uppfattningen att det finns stor medvetenhet, information och koppling till miljö och hållbarhet och att man inte har med en koppling om den inte är relevant (ger en uppfattning av trovärdighet i det man arbetar med).

Vid intervju med programledare om hur miljö och hållbarhet integreras i kurser och program, konstaterades att det sker relativt naturligt i och med programmets utformning och innehåll. Det skulle dock vara nyttigt att genomföra en kartläggning av den undervisning samt forskning som sker och på vilket sätt hållbarhetsperspektivet (inklusive miljö) finns med.

4.3 Positiv iakttagelse är effekterna av distansundervisning utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Det genererar tillgänglighet och möjlighet att erbjuda kurser och program till studenter världen över samt att minimera eller helt ta bort behov att resa till Karlstad.

Inom biologiprogrammet får med ett helhetsperspektiv gällande hållbar utveckling (alla tre perspektiven, ekologi, ekonomi och socialt) på ett naturligt sätt.

Kandidatprogram i folkhälsovetenskap har gjort avstamp mot de 17 globala hållbarhetsmålen på ett bra och trovärdigt sätt. Hälsa, miljö och hållbar utveckling är en kurs i termin 3 som involverar hållbarhet och miljö. Utbildningen ger studenterna möjlighet att arbeta med Agenda 2030 och välja ut vilka mål man vill belysa och arbeta mer med.

Tandhygienistprogrammet har nyligen återintroducerats på universitetet (har varit nedlagt under en period) och är delvis fortfarande under uppbyggnad. Vid upprättande av kursplaner har man tagit tydligt beaktande av hållbar utveckling och hur de tre perspektiven kan integreras i programmet. Programmet är en distansutbildning som i princip är helt digital, men vissa kurser genomförs i samarbete med regionerna (stor samverkan med region Värmland) och att studenterna utför vissa delar av utbildningen fysiskt på regionen. I programmet ges grundläggande kunskap om Agenda 2030 i början av programmet och i senare terminer/kurser ska studenterna välja mål från Agenda 2030 som man önskar fördjupa sig i samt relatera till i den kurs man genomför.

Alla ingenjörsprogram har en progression i kursplanen gällande hållbar utveckling, Agenda 2030 och därmed även miljö. För kandidatprogrammet för kemi och läkemedelsanalys, finns det behov att se över kursplanen delvis för att säkerställa att det finns en progression inkluderad med perspektiv på hållbar utveckling. Finns inte med i kursplanerna, men eventuellt finns det kanske information i kursbeskrivningen.

För flera program inom HNT finns det nationella krav och styrning gällande innehåll av hållbar utveckling, vilket även gäller för lärarutbildningen. Inte samma förväntningar för programmen inom HS. Detta medför att förutsättningarna påverkas för HNT/HS på hur man arbetar med och integrerar hållbar utveckling i program- samt kursutbudet.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

För ingenjörprogrammen är det styrt, inom universitetsvärlden, att det ska finnas koppling och relation till hållbar utveckling. Lite svårare att få med det i de generella programmen. Förhoppningsvis kan den utbildning som erbjuds av UPE, ge ökad förståelse och kunskap för ansvariga att få med miljö och hållbar utveckling i alla program.

Finns önskemål om att man inom universitetet kanske ska skapa en gemensam och enhetlig metod för att arbeta med hållbar utveckling och de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Uppfattningen är att det kanske sker på olika sätt och är i dagsläget inte styrt från centralt håll.

4.4 Förbättringsförslag är att använda en gemensam metod inom Karlstads universitet. Internrevisor (från Envima) presenterade en de använder sig av själva och i andra kunduppdrag. Bygger på att man utgår från "vad" man gör, därefter "varför" man gör det och slutligen "hur" man kan arbeta vidare och fokuserat med de globala hållbarhetsmålen (med fokus på de 169 delmålen och inte på de övergripande 17 huvudmålen).

Inom HNT är det planerat att ändra i organisationen så att en utvecklingsingenjör kommer få rollen som arbetsmiljökoordinator för fakulteten. Anledningen till att man inom fakulteten avser att utse en arbetsmiljökoordinator, är att man saknar en arbetsmiljöingenjör centralt (vilket många andra universitet har).

4.5 Förbättringsförslag utse eller anställ en arbetsmiljöingenjör till universitetet.

En iakttagelse under miljörevisionen är hur beroende fakulteten är av kommunikationsavdelningen för att skapa tydlig och effektiv kommunikation av hur man inkluderar, arbetar och utvecklar kurser och program utifrån hållbar utveckling. Viktigt att stöd och resurser avsätts från kommunikationsavdelningen så det ger fakulteten goda förutsättningar för att kommunicera internt och externt, det arbete och fokus man har kopplat till hållbar utveckling inkluderande miljö.

4.6 Förbättringsförslag. Förutom vikten av god samverkan med kommunikationsavdelningen, finns det en önskan från programansvariga att utöka samverkan mellan de båda fakulteterna (HNT och HS). Finns sannolikt mycket lärdom man kan delge varandra. En möjlighet som eventuellt kan realiseras via att man sedan hösten 2022 har med fakultetsrepresentation i miljöledningsgruppen.

Uppfattningen från programansvariga, är att det är av stor relevans att vara tydliga i att miljö/ekologi är *ett* av perspektiven av hållbar utveckling och inte är jämförligt. Om man tittar på <https://www.kau.se/hallbarhet> så är det enbart miljö som redovisas och det kan medföra att man tolkar universitetets hållbarhetsarbete som relativt ensidigt.

4.7 Förbättringsförslag är att se över informationen och utveckla sidan så att det de facto blir information om hållbarhet och där miljö är ett av tre perspektiv.

5. Uppföljning av tidigare års internrevisionsrapport

Karlstads universitet har upprättat åtgärdsrapport samt handlingsplan efter föregående års interna miljörevision. En genomgång av 2021 års interna miljörevision ingick vid

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

årets interna miljörevision för att följa upp noteringar inom samma område. När så är relevant, kommenteras uppföljning av de noteringar man arbetet med under respektive kapitel nedan.

6. Sammanställning av genomförd intern miljörevision

Internrevisionen genomfördes som redovisats ovan, via intervjuer med representanter från ledning och anställda på Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT).

För att tydlig redovisa vad som framkommit under den interna miljörevisionen, kopplat till förordningens kravställningar, sammanställs nedan utfallet per revisionskriterieområde.

a) Miljöledningssystem (revisionskriterie 1)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Karlstads universitet har låtit upprätta och förvaltar ett framtaget enskilt miljöledningssystem för hela organisationen och lärosätet. I dokumentet ”Karlstads universitets miljöledningssystem, Dnr C 2019/932” redogörs för miljöledningssystemets omfattning och uppbyggnad. Karlstads universitet har även upprättat ett parallellt kvalitetsledningssystem (Dnr C2019/1027) som gäller för utbildning, forskning och stödfunktioner. Till stor del finns det samverkan mellan de båda ledningssystemen, framför allt gällande uppföljning av hållbar utveckling i program och utbildningar, men varefter de utvecklas finns det sannolikt potential till ytterligare samverkan och integrering.

För att hantera miljöfrågor och arbete med bland annat miljöledningssystemet, har man inom universitetet skapat en miljöledningsgrupp som träffas normalt en gång per månad. Vidare har man valt att ha övergripande kommunikation om vad som pågår och genomförs på universitetet via ”Nyheter” som presenteras på universitetets hemsida Miljö och hållbar utveckling. I förberedelsearbetet samt under miljörevisionen fick internrevisor uppfattningen att det är mer forskningskommunikation och stort hållbarhetsperspektiv i de nyheter som lagts ut samt inom fakulteten, än vad det var vid 2021 års miljörevision.

Karlstads universitet har valt att hantera de kemikalier som används inom verksamheten i en köpt kemikaliedatabastjänst (KLARA3) sedan 2020. Det finns pågående diskussioner om hur man tillsammans ska skapa en tydligare systematik och struktur för användning samt hantering av kemiska produkter och kemikalier i KLARA. I dag förvaltas KLARA av Avdelningen för campusservice, men merparten av de kemikalier som används och som finns registrerade är inom Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap, HNT. Det man funderar över, är hur arbetet kan

³ KLARA är Karlstads universitets webbaserade system för förteckning, sammanställning och uppföljning av märkningspliktiga kemiska produkter. Systemet kan användas vid inventeringar, riskbedömningar och informationssökning av kemiska produkter. Databasen ägs av KLARA Ekonomisk Förening (KEF). Den består av universitet, högskolor, företag och organisationer ifrån hela Sverige.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

vidareutvecklas så att man nyttjar universitetets kompetenser och kunskap i användningen samt förvaltningen av kemikaliedatabasen (se förbättringsförslag 6.a.3). Inom Karlstads universitet har man sedan en tid tillbaka sammanställt en författningsförteckning (en Excel/Word tabell) med berörda miljöförfattningar som man omfattas av och är skyldig att efterleva. Under 2022 har man valt att följa förbättringsförslaget (5.a.1) från interna miljörevisionen, om att upprätta förteckningen i en digital lösning/tjänst. Enligt protokoll från miljöledningsgruppsmöte 25:e november, är system för lagefterlevnads kontroll införskaffat (JP Infonet) och kommer att implementeras under december månad, något som inte var möjligt att följa upp vid årets internrevision.

I samband med intervju med vikarierande rektor samt med universitetsdirektören, ställdes frågan om hur de uppfattar universitetets ranking (22:a plats av 25) enligt "Climate Action Ranking 2021" som sammanställts av organisationen Klimatstudenterna. Uppfattningen är att man som universitet tar till sig av utfallet, men att man är väl medveten om att det är svårt att höja sig i rankingen med tanke på hur bedömningen görs. Det sker mycket hållbarhetsarbete inom Karlstads universitet, vilket inkluderar många och stora miljöinsatser samt miljöarbete av olika slag och samverkan med universitetets studenter. Nya kårordförande är mycket engagerad i miljöfrågor och det "färgar av sig" på kårverksamheten. Samtidigt har samverkan mellan Rektors kansli och organisationen ökat under året genom biträdande universitetsdirektör samt projektassistent. Studentkåren och klimatstudenterna samverkar mycket med universitetet genom luncher med kåren, deltagande och representant i miljöledningssystemgruppen samt i campusutveckling. Studentkåren arrangerar "Sustainability Day". Detta är emellertid aktiviteter och åtgärder som inte verkar återspeglas i Klimatstudenternas ranking.

Karlstads universitet är anslutet till Klimatramverket för universitet och högskolor. Under året har det varit lite "stiltje" gällande samarbetet, vilket eventuellt kan vara en effekt av att man inom samarbetet haft behov att prioritera "återkomsten" av studenterna till universitet/högskolor efter pandemin. Nu har emellertid klimatramverket blivit beviljad ett Vinnova bidrag (Sveriges innovationsmyndighet) under 2022, vilket förhoppningsvis kommer bidra till att det sker mer aktiviteter inom samarbetet under 2023.

6.a.1 Observation Internrevisor uppfattar samarbetet inom Klimatramverket som viktigt och vill enbart med observationen påminna Karlstads universitet om att bidra och visa engagemang under 2023 så att samarbetet kommer igång mer igen.

6.a.2 Förbättringsförslag En tanke som togs upp vid möte med rektor och universitetsdirektör, är skapande av ett hållbarhetspris för att skapa ökat fokus och uppmärksamhet kring universitetets hållbarhetsarbete. För att uppmärksamma samt kommunicera vad som sker inom området och inom Karlstads universitet.

6.a.3 Förbättringsförslag förändra arbetsuppgifterna delvis och flytta driften av KLARA från Avdelningen för campusservice till HNT och till utvecklingsingenjören. Viktigt att ansvar och "ägarskapet" kvarstår på en central nivå (fortsatt Avdelningen för campusservice), men att driftansvar och kompetens ligger på HNT. Viktigt att resurser (tid, kostnadsställe/konteringssträng, m.m.) finns tilldelat för arbetsuppgiften, att arbetsuppgiften är tydligt redovisad i styrande dokument (som redovisar

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	8(13)

förväntningar och styrning för alla berörda att efterleva) samt att det finns utsedda representanter inom universitetet för samverkan och enhetligt arbete. Följ upp hur man valt att hantera förbättringsförslaget vid 2023 års miljörevision.

6.a.4 Positiv iakttagelse Under året har man försökt att öka samordningen mellan de båda ledningssystemen via delaktighet och medverkan i kvalitetsrådet (kopplat till förbättringsförslag 5.a.2 från miljörevisionen 2021). När samordning av olika frågor är möjliga, har man samverkat. Ett exempel är hur hållbar utveckling följs upp i utbildningsuppföljningarna.

6.a.5 Positiv iakttagelse I november genomfördes tillsammans med studenterna klädbytdagar i Transformum som var mycket lyckosamt.

6.a.6 Positiv iakttagelse Ett nytt forskningskommunikationsprojekt kring hållbar utveckling ”Third Task” har initierats och kommer att genomföras genom samarbete mellan kåren, Klimatstudenterna och universitetet.

6.a.7 Positiv iakttagelse är att utbildningsingenjör har i tre omgångar gått igenom 80-90 % av de kemikalier som man har registrerat i KLARA. Ett pågående och kontinuerligt arbete som utförs av utvecklingsingenjör

b) Miljöutredning (revisionskriterie 2)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen, men med mindre påpekanden (observation). Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Framtagen miljöutredning från 2020, ger förutsättningarna för miljöledningssystemets inriktning och utformning, vilket är enligt förväntningarna i förordningen om miljöledningssystem i statliga myndigheter. I utredningen har man stort fokus på två betydande miljöaspekter, vilket är Karlstads universitets tjänsteresor samt miljöinnehåll i utbildningar och kursprogram.

Uppfattningen är att universitetet har mest effekt och möjligheter gällande indirekt miljöpåverkan. Enligt fakultetsledningen har universitetet störst möjlighet att generera påverkan för miljö via de utbildningar och program man erbjuder studenter att gå samt via den forskning som sker inom universitetet.

Det förbättringsförslag (5.b.3) som presenterades vid interna miljörevisionen 2021, har delvis genomförts i årsredovisningen för 2021 under avsnitt ”Hållbar utveckling och miljöarbete på sidan 53.

c) Miljöpolicy (revisionskriterie 3)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt positiv iakttagelse.

Sedan senaste internrevision har ny och reviderad miljöpolicy godkänts (Dnr C2022/394) i april samt att man satt nya miljömål för perioden 2022-2024 (Dnr C2022/518). Stor förståelse inom Rektors kansli att det finns påverkan från omvärlden som bidrar till vilken påverkan och aktiviteter som går att genomföras inom universitetet. Den nya miljöpolicy finns tillgänglig på Karlstads universitets hemsida och inkluderar de förväntningar och åtaganden som förväntas finnas med såsom risker samt koppling till verksamhetens miljöpåverkan.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	9(13)

6.c.1 Observation Flera av de intervjuade under miljörevisionen var inte medvetna om den nya och reviderade miljöpolicy. Sannolikt handlar det om att information har gått ut digitalt och via e-post och inte varit information som man lagt på minnet eller lagt tid på, inte för ointresse utan för att det är en information av all som delges personalen dagligen. Den nya/reviderade miljöpolicy har antagligen även kommunicerats inom HNT via institutionsgruppsmöten, men inte lagts på minnet. Finns förbättringspotential att få ut innehåll och resultat, vilket kan diskuteras med den kommunikator som är med i miljöledningsgruppen.

6.c.2 Förbättringsförslag (åtgärd) är att skapa bättre kommunikation och information om miljöpolicy och lyfta upp den som ett viktigt dokument som all personal förväntas ha kännedom om och fundera vad den innebär för dem

d) Miljömål och handlingsplan (revisionskriterie 4)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Utfall och uppföljning av de miljömål som man arbetade med under perioden 2019-2021, har analyserats och följts upp i början av 2022 och nya miljömål finns redovisade i "Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2022-2024". Målen är mer konkreta och har tydlig mätning samt vad man vill uppnå och förbättra. Målarbetet utgår från den miljöutredning som gjordes 2020 samt 2021 års redovisning till staten. Upprättade miljömål och handlingsplaner involverar 7 målområden, som har tydlig koppling till förväntningarna i förordningen om miljöledningssystem i statliga myndigheter.

Uppsatta mål och handlingsplaner för universitetet och fakulteten, kommer att genomföras och förverkligas, men uppfattningen inom HNT är att man saknar lite fokus på till exempel kemikalier.

Universitetsledningen har tagit till sig förbättringsförslaget att lyfta fram "goda exempel" på miljöarbetet inom universitetet genom att presentera information på hemsidan samt skapat kommunikativa och tilltalande nyhetsbrev.

Internrevisorns uppfattning är att det är svårt att se "naturlig" koppling mellan de globala hållbarhetsmålen och Karlstads universitets 5:e strategiska mål av 6 redovisade i Framgångsfaktorer och mått till strategiska mål 2019-2023 (C2018/313). Det är mycket fokus på det "sociala perspektivet" och jämställdhet, men inte information/koppling till miljö.

6.d.2 Förbättringsförslag I samband med att de sex strategiska målen avslutas 2023, rekommenderas Karlstads universitet att i kommande målarbete se över möjligheterna att skapa en tydligare koppling mellan universitets strategiska målarbete (kopplade till miljö, ekonomi och socialt) och de globala hållbarhetsmålen.

e) Miljöanpassade upphandlingar (revisionskriterie 5)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen, men med ett mindre påpekande (observation). Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelse.

Karlstads universitet har upprättat en inköspolicy som bland annat reglerar hur miljö

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	10(13)

ska beaktas vid upphandlingar och inköp. Policyn och tillhörande riktlinjer ska möjliggöra att universitetet kan köpa rätt varor och tjänster till rätt kvalitet och kostnad från rätt leverantör. Detta ska ske inom ramen för den nationella upphandlingsstrategin. Vid all upphandling ska huvudprincipen vara att i all upphandling ska miljökrav ställas på leverantör och produkt. Där så är lämpligt och möjligt ska miljökrav ur ett livscykelperspektiv ställas. Avsteg från dessa ska motiveras och dokumenteras. Inom social- och ekonomisk hållbarhet ska hållbarhetskrav ställas när så är relevant. Informationssäkerhet, integritetsskydd och tillgänglighet ska också beaktas.

Till reviderad inköspolicy har man även tagit fram ”Riktlinjer för inköp vid Karlstads universitet” som tydliggör inköspolicy och hur den ska ”förverkligas”.

Följaktligen finns det en styrande inköspolicy med tillhörande riktlinjer som redogör för hur Karlstads universitet ska medverka till en hållbar utveckling i sina inköp. Till stöd för arbetet med hållbar utveckling används Upphandlingsmyndighetens kriteriekatalog och definitioner kring riskbranscher samt interna funktioner som ansvarar för hållbarhetsarbetet inom universitetet.

Sammanfattningsvis ska man vid all upphandling alltid beakta leverantörernas arbete för hållbar utveckling inom miljö, sociala villkor och ekonomi.

Den observation (5.e.1) som identifierades 2021 har hanterats genom att man har förtydligat vad som gäller kring inköp under miljöledning på Inslaget (Intranät) samt ordnat med länk till Upphandlingsmyndighetens kriterieexempel.

f) Utbildning för öka personalens miljökompetens och medvetenhet (revisionskriterie 6)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Uppfattningen är att miljöfrågorna engagerar ledningen och avstämning sker löpande med styrelsen. Kommunikationsmässigt sker det protokollförda verksamhetsdialoger 4 gånger/år där bland annat miljöfrågor kan behandlas och miljöledningsmöten 1 gång/månad. Det finns ett löpande och systematiskt arbete för att öka personalens medvetenhet och kompetens kring miljöfrågor och verksamhetens miljöpåverkan (direkt som indirekt via de program och kurser man erbjuder studenter).

Karlstads universitet arbetar aktivt med miljöfrågor för att stegvis förbättra situationen när det gäller universitetets påverkan på miljön. Miljöarbetet är strukturerat via beslutade miljö och hållbarhetsmål som uppdateras vart tredje år. För perioden 2022-2024 är det beslutat om 7 miljömål. Genom mål 2 kompetensutveckling för medarbetare, erbjuds anställda att gå en hållbarhetsdidaktikkurs via Universitetspedagogiska enheten, UPE. En utbildning som UPE tagit fram i samarbete med flera andra universitet.

En enklare Canvas-utbildning är på väg att sättas samman som introduktion till miljöledningsarbete vid Karlstads universitet. Därutöver finns länkar till

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrappport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2022-12-19	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

utbildningsmaterial som inkluderar bland annat ”Målkompassen”⁴ som är ett spel/utbildning från Statistiska centralbyrån som testar kunskaperna kring och om läget i världen och hur det går med de globala hållbarhetsmålen.

6.f.1 Positiv iakttagelse All undervisande personal erbjuds, med start i december, en utbildning (via UPE och i samarbete med några universitet/högskolor) i hållbarhetsdidaktik.

g) Energieffektiv informationsteknik samt upprätta mötes- och resepolicy (revisionskriterie 7)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen, men med några mindre påpekanden (observationer). Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Det finns ett stort fokus inom universitetet gällande dess påverkan på miljön i och med användning av energi, teknik och resor. Man har stort samarbete och samverkan med Akademiska Hus gällande energibesparande åtgärder och fastigheternas miljöpåverkan samt utvecklingen av de lokaler och fastigheter man bedriver verksamheten i. Avdelningen för campusservice har haft stort fokus på energieffektiviseringar för fastigheterna och lokalerna Karlstads universitet bedriver sin verksamhet i. Enligt uppdrag från Energimyndigheten kommer avdelningen månadsvis rapportera in genomförda energieffektiviseringar samt information om möjliga framtida projekt kring energibesparingar från september 2022 till april 2023.

Gällande verksamhetens resor, finns vid revisionstillfället en befintlig resepolicy ”Regler för tjänsteresor vid Karlstads universitet” som redogör för beaktande av miljö vid resor. Vid 2021 års miljörevision konstaterades tre observationer (5.g.2, 5.g.3 samt 5.g.4) som har beaktats under året och genererat ett arbete med att se över resepolicyen. Rektors kansli och HR-avdelningen avser att genomföra och presentera en ny integrerad ”Mötes- och resepolicy”, men förhoppning att den ska bli beslutad och kommunicerad till verksamheten under 2023.

I början av 2022 var pandemin fortsatt påverkande och det var inte först under våren och till sommaren som samhället och myndigheter börjat återgå till en mer ”normal” situation. Medfört att även 2022 varit ett år då resandet varit lägre än normalt och man har fortsatt att använda de digitala lösningar man investerat i under pandemin.

6.g.1 Observation Något man har funderar på inom HNT, är hur enhetliga cheferna kommer vara gällande att bevilja resande i tjänsten. Under pandemin minskade resande i tjänsten mycket eller i princip helt, men hur kommer man agera och besluta kring resande nu när det inte är pandemi? Karlstads universitet har satt höga och tydliga mål gällande att minska utsläpp av fossila växthusgaser och därför är det viktigt att man är tydlig från centralt håll gällande den styrning som ska gälla och att den är enhetlig och ”rättvis” för alla inom universitetet. Viktigt att tänka på i samband med revideringen av universitetets revidering av resepolicy. Hur mycket dyrare får alternativa resor (som inte genererar fossila utsläpp eller är mindre påverkande) vara

⁴ <https://agenda2030utbildning.scb.se/>

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	12(13)

för att ta beaktande på miljö och de mål man satt inom universitetet samt vem ska belastas för merkostnaderna (ska det gå att få ekonomisk kompensation centralt)?

h) Årlig uppföljning genom interna miljörevisioner (revisionskriterie 8)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Karlstads universitet har låtit förnya och upprätta internrevisionsplan för perioden 2021-2023, för att kontrollera att universitetet följer gällande miljöregler och andra styrande dokument för verksamhetens miljöledning och miljöarbete. Dessutom har man låtit genomföra intern miljörevision 2021 enligt upprättad revisionsplan. Utfallet från senaste interna miljörevision finns sammanställd i revisionsrapport för det aktuella året. Genomförandet av den interna miljörevisionen har gjorts av extern konsult, med stöd och vägledning av universitetet. I samband med 2022 års interna miljörevision, identifierades behov att revidera den aktuella internrevisionsplanen för 2021-2023. Anledningen är att man sedan slutet av 2021 inte har någon anställd miljösamordnare. Korrigerad treårig revisionsplan sammanställdes (se bilaga 1), med bibehållet fokus/perspektiv som den tidigare revisionsplanen.

Under 2022 har man arbetat med föregående års förbättringsförslag (5.h.1), om att skapa ökad samverkan inom organisationen, bland annat genom att ta in fakultetsrepresentation i miljöledningsgruppen och på det viset fått med en utpekad ansvarig från vardera fakultet samt lärarutbildningen i arbetet.

6.h.1 Positiv iakttagelse är att man har arbetat mycket med förra årets internrevisionsförslag, att utveckla och förbättra kommunikationen och informationen om universitetets miljö och hållbarhetsarbete på universitetets hemsida. Har utvecklats mycket under det senaste året.

i) Årlig rapportering till Naturvårdsverket (revisionskriterie 9)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Biträdande universitetsdirektör säkerställer att man årligen rapporterar lärosätets miljöarbete och miljöledningssystemutveckling. För 2021 har den årliga avrapporteringen till Naturvårdsverket skett såsom förordningen kräver. Det finns även en del information om universitetets hållbarhetsarbete i Karlstads universitets årsredovisning (se sidan 53) som delvis redogör det miljöarbete som pågår och har genomförts. För att även skapa ökad kommunikation samt information till universitetets studenter, med koppling till det man rapporterar in till Naturvårdsverket, har man valt att ta med förbättringsförslaget (5.i.1) från 2021 års miljörevision i kommunikationsplanen för studenter och medarbetare.

7. Definitioner av iakttagelser

I sammanställningen av utförd intern miljörevision som är redovisad ovan, har det identifierats en del iakttagelser av olika karaktär. Nedan redovisas innebörden av de olika iakttagelserna och hur de förväntas att hanteras.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2022-12-19		P1.0-1	13(13)

a) Positiva iakttagelser

Positiva iakttagelser är aktiviteter eller initiativ som identifierades under revisionstillfället som är goda exempel och därför värda att omnämnas.

b) Förbättringsförslag

Förbättringsförslag är förslag på möjliga förbättringsmöjligheter som identifierats inom miljöledningssystemet. Dessa är iakttagelser som enbart är förslag på möjliga förbättringar och inget som Karlstads universitet behöver hantera eller agera på.

c) Observationer

Observationer är områden som identifierats under revisionstillfället där det sannolikt råder efterlevnad av reviderade krav, men där det inte bekräftats eller osäkerhet finns om efterlevnaden. Dessa iakttagelser är inte att betrakta som avvikelser och behöver inte hanteras så. Däremot bör Karlstads universitet ta ställning till huruvida de kommer att agera på observationen eller inte och vilka åtgärder de i sådana fall planerar att vidta.

d) Avvikelse

Avvikelse är de brister som identifierats under revisionstillfället där verksamheten inte lever upp till kraven i SFS 2009:907. Dessa avvikelser ska Karlstads universitet hantera i form av att skapa en åtgärdsplan för att korrigera avvikelserna. Uppföljning och utvärdering av effekten av de implementerade åtgärderna ska genomföras. Senast vid nästa revisionstillfälle 2022 ska avvikelserna vara åtgärdade.

8. Granskat material

Dokumentnamn	ID
Karlstads universitets miljöledningssystem	C2019/932
Redovisning av miljöledningsarbetet 2021, Karlstads universitet	2022-02-15
Miljöutredning Karlstads universitet	20200514
Miljöaspektsförteckning 2022	N/A
Miljöpolicy	C2022/394
Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2022-2024	C2022/518
Regler för tjänsteresor vid Karlstads universitet	C2019/980
Rektors delegationsordning	C2022/158
Inköppolicy Karlstads universitet	C2021/620
Ordning för kvalitetsarbete vid Centrala stödfunktioner, Karlstads universitet	C2021/137
Årsredovisning 2021	C2022/144
Beslut om framgångsfaktorer och mått till strategiska mål 2019-2023	C2018/313
Protokoll från genomförda miljöledningsgruppsmöten	N/A
Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende universitet och högskolor	U2021/04891
Intern miljörevisionsrapport 2021 med bilagor	C2022/107
Åtgärdslista revision 2021	N/A
Miljö och hållbar utveckling	Internetsida
Organisationsskiss - Karlstads universitet	Internetsida